

Hotel & Nature Spa

KYYHKYLÄ

WELLBEING RESORT

LÄÄKEHOITOSUUNNITELMA

Kyyhkylän kuntoutuskeskus

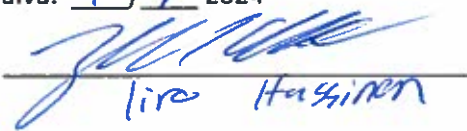
2024-

Laatija: Kuntoutuskeskuksen sairaanhoitajat Jarna Siitari, Pauliina Montonen ja ylilääkäri Iiro Hassinen

Hyväksyjä: ylilääkäri Iiro Hassinen

Hyväksymispäivä: 20/9 2024

Allekirjoitus:

Jari Hassinen

SISÄLLYS

1. Kyyhkylän toiminnasta lähtevät lääkehoidon tarpeet.....	3
2. Kyyhkylän kuntoutuskeskuksessa olevat lääkkeet.....	3
3. Toimintatavat- ja ohjeet lääkehoidossa.....	4
4. Lääkkeiden jakaminen ja antaminen.....	5
5. Riskit lääkehoidossa.....	5
6. Lääkehoidon osaamisen varmistaminen.....	5
7. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako.....	5
8. Asiakkaiden ja omaisten informaatio ja neuvonta.....	6
9. Lääkehoidon vaikuttavuuden arviointi.....	6
10. Dokumentointi ja tiedonkulku.....	7
11. Seuranta ja palautejärjestelmät.....	7
Liite 1. Henkilökunnan vastuut	8
Liite 2. Lupatodistus – lähi- ja perushoitaja.....	9
Lähteet.....	10

1. Kyyhkylän toiminnasta lähtevät lääkehoidon tarpeet

Kuntoutuskeskuksen kuntoutujat tulevat kotoaan avokuntoutukseen tai erilaisille kuntoutuskursseille tai lomakursseille. Pääsääntöisesti Kelan kuntoutuskursseilla vaatimuksena toimintakyvyn ja itsenäisen selviytymisen osalta on se, että kuntoutujan tulee itse pystyä hoitamaan oma lääkityksensä. Perhekursseilla vanhemmat hoitavat lapsensa lääkityksen. Omaishoitaja- ja parikursseilla omaishoitajat, itse kuntoutuja tai kuntoutujan avustaja/omainen hoitaa kuntoutujan lääkehoidon. Kuntoutujilla ja lomalaisilla tulee olla omat lääkkeet mukana. Vanhemmat kuntoutujat, kuten lotat tai veteraanit, tarvitsevat joissakin tapauksissa apua insuliinin pistoshoidossa. Tämä sovitaan etukäteen ennen loman/kuntoutuksen alkua. Heitä pyydetään ottamaan mukaan kirjalliset ohjeet hoidon toteuttamisesta.

Kyyhkylässä yöpyvät kuntoutujat/lomalaiset majoittuvat pääosin hotellimajoituksessa. Tällöin vastuu omasta lääkityksestä tulee olla kuntoutujalla itsellään. Joissakin tapauksissa kurssiohjaajat joutuvat varmistamaan ja huolehtimaan siitä, että lääkkeet on otettu ja seuraavat lääkehoidon toteutumista, puuttumatta kuitenkin itse lääkehoitoon.

Osasto 2:lla majoittuu ajoittain huonokuntoisempia ja iäkkäämpiä kuntoutujia/lomalaisia. Osasto 2:lla majoittuvat kuntoutujat/lomalaiset huolehtivat itse omasta lääkityksestään. Laitosmuotoisessa vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa palveluntuottajalla on oltava paikalla terveydenhuollon perustutkinnon suorittanutta henkilöstöä ympärivuorokautisesti ja viikonloppuisin. Muussa Kelan järjestämässä laitosmuotoisessa kuntoutuksessa palveluntuottajalla on oltava paikalla ensiaputaitoista henkilöstöä ympärivuorokautisesti ja viikonloppuisin. Tarvittaessa mm. sairastumistapauksissa, jos oma lääkitys ei riitä, ohjataan kuntoutuja Eloisan päivystykseen.

Kyyhkylän kuntoutuskeskuksen ensiapuvalmius sairastapaustilanteissa on perustasoa. Henkilökunta on suorittanut perusensiapukoulutuksen ja elvytysvalmiutta lisää maallikkodefibrillaattori, joka löytyy kuntoutuskeskuksen toimistokäytävältä ja siitä huolehtivat kuntoutuskeskuksen sairaanhoitajat. Elvytyslääkitystä kuntoutuskeskuksessa ei ole. Elvytyksen alkaessa ollaan yhteydessä hätäkeskukseen (112), josta tulee ensivaste paikalle. Siihen saakka elvytystä jatketaan defibrillaattorin ohjeiden mukaisesti maallikkoelvytyksenä.

2. Kyyhkylän kuntoutuskeskuksessa olevat lääkkeet

Lääkevalikoima on supistettu mahdollisimman kevyeksi. Lääkkeitä säilytetään sairaanhoitajien huoneiden hoitotarvikekaapeissa. Sairaanhoitajien käytettävissä olevat lääkkeet:

Burana 400 mg

Panadol 500 mg

Histec 10 mg

3. Toimintatavat ja -ohjeet lääkehoidossa

Kuntoutujilla/asiakkaila omat lääkkeet ja he itse huolehtivat lääkkeiden otosta ajallaan ja oikeaoppisesti. Asiakkaiden itse ottamia lääkkeitä ei kirjata eikä niistä pidetä lukua. Hoitajien antamat lääkkeet kirjataan potilastietojärjestelmään. Kirjaukseen laitetaan lääkevahvuus, ajan kohta sekä antaja. Mikäli lääkehoidossa huomataan tapahtuneen poikkeama, tehdään siitä huolelliset kirjaukset viipymättä potilastietojärjestelmään, kunhan on ensin huolehdittu mahdollisista hoitotoimenpiteistä, mitä poikkeama aiheuttaa. Heti mahdollisen poikkeaman havaitsemisen jälkeen otetaan yhteyttä kuntoutuskeskuksen lääkäriin tai päivystävään lääkäriin, joka antaa ohjeistuksen minkälaisiin jatkotoimenpiteisiin on tarpeen ryhtyä.

Mikäli kurssivastaavat tai muu potilaan hoitoon osallistuva henkilökunta havaitsee kuntoutujan lääkehoidossa mahdollisia puutteita tai ongelmia, ovat he yhteydessä sairaanhoitajaan, joka on edelleen tarvittaessa yhteydessä kurssin lääkäriin tai ylilääkäriin.

Läkehoidon poikkeama määritellään normaalista poikkeamiseksi tai epätarkkuudeksi hoitotehtävän suorittamisessa. Lääkepoikkeama voi aiheuttaa asiakkaalle vaaratapahtuman ja tästä voi koitua haittoja. Läkehoidon poikkeaman vuoksi läkehoidon hyöty jää asiakkaalta saamatta. Hyödyn sijaan asiakkaalle voi aiheutua vaaraa, fyysistä tai henkistä kärsimystä tai taloudellista haittaa. Läkehoidon poikkeamat luokitellaan niiden syiden ja seurausten perusteella. Vakavin seuraus on asiakkaan kuolema. Lievimät seuraukset eivät välttämättä aiheuta ylimääräisiä hoidollisia toimenpiteitä. Syyt voivat johtua hoitoympäristöstä tai hoitajien osaamisen puutteista. Hoitoympäristöstä johtuvia syitä ovat muun muassa hoitajien keskittymistä haittaavat tekijät, keskeytykset, läkehoidon tilojen puutteellisuus, lääkemääräysten epätarkkuus, puutteellinen tiedotus, perehdytys, virheelliset välineet sekä samankaltaisuus asiakkaiden tai lääkkeiden nimissä.

Kuntoutuskeskuksen henkilöstö neuvoo ja ohjaa asiakasta tai hänen omaistaan läkehoitoon liittyvissä asioissa (esim. vastuukysymyksissä, apteekkiasioissa, lääkkeiden sivu- ja yhteisvaikutuksista, oikeasta annostelusta ja ottotekniikasta, luontaistuotteiden ja käsikauppalääkkeiden yhteiskäytöstä lääkelistan lääkityksen kanssa, reseptien uusimisesta ja Kelan etuuksista).

4. Lääkkeiden Jakaminen ja antaminen

Sairaanhoitaja ja/tai lähi- tai perushoitaja toteuttaa läkehoitoa lääkärin määräysten mukaisesti. Jokainen hoitoon osallistuva hoitaja seuraa lääkkeiden vaikutuksia huomioiden verenpaineen ja pulssin seurannan sekä muut fysiologiset ja psyykkiset reaktiot (esim. ihottuma, kipu, sekavuus, huomaus, pahoinvointi). Hoitaja kirjaa havainnot Mediatri-potilastietojärjestelmään ja niistä tiedotetaan hoitavalle lääkärille. Lääkeaineen aiheuttamat reaktiot kirjataan potilastietojärjestelmään kohtaan "Kriittiset tiedot". Lääkkeiden antamisessa noudatetaan oikeaa antotekniikkaa, lääkkeiden käyttöohjeita sekä aseptisia työskentelytapoja. Asiakkaan ollessa hoitajalle ennestään tuntematon, on asiakkaan henkilöllisyys varmennettava ennen lääkkeiden antamista.

Lääkkeitä jaettaessa noudatetaan aseptista työtapaa, huolehditaan käsihygieniasta sekä käytettävien välineiden ja työskentelytasojen puhtaudesta. Kädet pestään ja desinfioidaan ennen lääkkeiden jakoa. Työtaso tulisi myös desinfioida. Lääkkeitä jaettaessa olisi hyvä käyttää kertakäyttöisiä tehdaspuhtaita käsineitä. Kapselit ja tabletit otetaan lääkepurkista lusikalla tai pinseteillä. Jos lääkkeitä hienonnetaan tai lääkkeiden jakamiseen käytetään leikkuria, tulee välineet puhdistaa jokaisen lääkevalmisteen käsittelyn jälkeen.

Lääkkeet tarkastetaan kuukausittain ja vanhentuneet lääkkeet toimitetaan oikeaoppisesti käsiteltäväksi.

5. Riskit lääkeholdossa

Lääkehoidon riskit pyritään minimoimaan pitämällä lääkevalikoima erittäin suppeana. Käytössä lähinnä oireita lieventävää lääkitystä. Riskit liittyvät lähinnä lääkkeiden epätarkoituksen mukaisen suuriin annoksiin, joita pyritään ennaltaehkäisemään tarkastamalla aina ennen lääkkeen antoa, onko asiakas jo saanut kyseistä lääkettä edeltävästi tai ottanut vastaavaa lääkettä omatoimisesti omasta lääkevalikoimastaan.

6. Lääkehoidon osaamisen varmistaminen

Henkilöstön toteuttama lääkehoito on luvanvaraista. Luvan saamiseen vaaditaan riittävä koulutus ja näytöt. Sairaanhoitaja ottaa lähi-/perushoitajien näytöt vastaan ja kirjaa hyväksytyn näytön seurantalomakkeelle. Lupatodistus toimitetaan ylilääkärille allekirjoitettavaksi. Alkuperäiset luvat säilytetään yksikössä. Sairaanhoitajien ja lähi- tai perushoitajien osaaminen varmistetaan viiden vuoden välein.

7. Henkilöstön vastuut, velvollisuudet ja työnjako

Lääkäri

Lääkäri on vastuussa lääkehoidon kokonaisuudesta ja vastaa yhteistyössä lääkehoidon koulutuksen saaneen terveydenhuollon ammattihenkilön kanssa hoidon tarpeen arvioinnista, lääkehoidon ohjauksesta, neuvonnasta ja vaikuttavuuden arvioinnista.

Sairaanhoitaja

Lääkehoitoon koulutettu, laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö (sairaanhoitaja, terveydenhoitaja), saa koulutuksensa perusteella tilata lääkkeitä, saattaa lääkkeet käyttökuntoon, jakaa lääkkeitä, annostella lääkkeitä luonnollista tietä, antaa injektioita ihon sisäisesti, ihon alle ja lihakseen sekä antaa rokotteita ja luvanvaraisesti suonensisäistä neste- ja lääkehoitoa.

Sairaanhoitaja vastaa lääkehoidon toteuttamisesta. Suonen sisäiseen lääkehoitoon sairaanhoitaja osallistuu lääkärin ohjeen mukaan osaamisen varmistamisen ja siitä saadun kirjallisen luvan jälkeen. Sairaanhoitaja seuraa lääkehoidon toteutumista ja mahdollisia sivuvaikutuksia sekä varmistaa asiakkaan lääkehoidon toteutumisen lääkemääräyksen mukaisena. Sairaanhoitaja ohjaa sekä neuvoo asiakasta, hänen omaistaan sekä kotihoidon lähi- ja perushoitajia lääkehoitoon liittyvissä kysymyksissä ja huolehtii lääkelistojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Sairaanhoitaja aloittaa kipu-pumppuhoidon lääkärin ohjeiden mukaisesti.

Lähihoitaja, perushoitaja

Lääkehoitoon koulutettu nimikesuojattu ammattihenkilö (lähihoitaja, perushoitaja) saa ammatillisen koulutuksensa perusteella jakaa lääkkeitä asiakaskohtaisiin annoksiin sekä

annostella lääkettä luonnollista tietä, antaa injektioita ihon alle ja lihakseen. Hän seuraa lääkehoidon toteuttamista sekä mahdollisia sivuvaikutuksia ja varmistaa, että asiakkaan lääkehoito toteutuu määräysten mukaisesti.

Lähi- tai perushoitaja ohjaa ja neuvoo asiakasta lääkehoitoon liittyvissä asioissa, huolehtii lääkelistojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Lihaksen sisäiseen tai ihon alle annettavaan injektioon lähi- tai perushoitaja saa luvan osaamisen varmistamisen ja näyttöjen antamisen jälkeen.

Opiskelijat

Opiskelijan toimiessa tilapäisesti terveydenhuollon ammattihenkilön tehtävissä, työnantaja arvioi hänen valmiutensa ottaen huomioon työyksikön lääkehoidon vaativuuden ja antaa hänelle tarvittavat oikeudet kirjata Mediatri-potilastietojärjestelmään.

Opiskelija on velvollinen esittämään todistuksen suorittamistaan lääkehoidon opinnoista ja suoriutumisestaan niissä.

8. Asiakkaiden ja omaisten informaatio ja neuvonta

Asiakkaalla on lakisääteinen oikeus saada riittävästi tietoa lääketieteellisestä hoidostaan sekä osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon hoitoratkaisuissa. Asiakasta tulee aina informoida lääkemuutoksista ja kertoa syyt lääkemuutoksille. Asiakas on oikeutettu kieltäytymään tarjotusta lääkehoidosta niin halutessaan. Asiakkaan ollessa itse estynyt vastaamaan hoidostaan, informoidaan myös hänen edustajaansa lääkehoidon ratkaisuissa.

Uusia lääkevalmisteita käyttöön otettaessa informoidaan myös keskeisistä sivuvaikutuksista ja lääkehoidon kestosta. Jos asiakas pystyy ottamaan lääkkeensä itse, hoitaja käy hänen kanssaan läpi lääkkeen käyttöön ja annosteluun liittyvät asiat. Hoitajan tulee varmistaa, että asiakas on ymmärtänyt ohjeet. Annettu ohjaus kirjataan Mediatri-potilastietojärjestelmään. Mahdollisten lääkehoidon poikkeamien sattuessa niistä tulee kertoa asiakkaalle ja selvittää tarvittavat jatkotoimenpiteet.

9. Lääkehoidon vaikuttavuuden arviointi

Lääkehoidon vaikuttavuuden arvioinnissa seurataan lääkehoidon tarkoituksenmukaisuutta, lääkehoidon positiivisten vaikutusten, mahdollisten sivu- ja haittavaikutusten sekä lääkkeiden mahdollisten yhteisvaikutusten aiheuttamia myönteisiä sekä kielteisiä vaikutuksia.

Lääkettä määrätessään lääkäri varmistaa, että lääkkeen antaja on tietoinen vaikutuksista, joita tulee seurata lääkettä annettaessa ja sen jälkeen. Tällaisia ovat muun muassa tilanteet, joissa asiakas saa vahingossa väärää lääkettä itsenäisesti. Lääkäri arvioi lääkehoidon tarpeen säännöllisesti, minkä perusteella hoitoa muutetaan tarpeen edellyttämällä tavalla.

Vaikuttavuutta arvioidaan asiakkaan vointia havainnoimalla ja seuraamalla, kuinka paljon asiakas käyttää lääkkeitä. Myös keskustelut asiakkaan ja hänen omaisensa kanssa antavat tärkeää tietoa lääkkeiden vaikuttavuudesta. Erilaiset mittaukset kuten verenpaineen, verensokerin ja painon

seuranta auttavat lääkehoidon vaikuttavuuden arvioinnissa. Jos asiakas ei pysty itse ilmaisemaan vointiinsa liittyviä asioita, hoitajan tulee pystyä havainnoimaan, ilmeneekö asiakkaan käytöksessä jotain mikä helpottaa arviointia. Asiakkaan väsymys, sekavuus ja muu tavallisesta poikkeava käytös ovat huomioitavia asioita.

Lääkehoidon tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta sekä mahdollisia haittavaikutuksia seurataan kotihoidon asiakaskäynneillä, lääkärin tekemillä kotikäynneillä sekä vuositarkastuskäynneillä lääkärin, hoitohenkilökunnan ja asiakasta hoitavien omaisten kanssa yhteistyössä. Lääkehoitoon liittyvät laboratoriotutkimukset toteutetaan lääkärin ohjeen mukaan.

10. Dokumentointi ja tiedonkulku

Asiakasasiakirjojen tulee olla ajan tasalla ja merkintöjen selkeitä. Niistä tulee käydä ilmi, miten lääkehoito on toteutettu ja onko sen aikana ilmennyt jotain erityistä. Lääke muutokset kirjataan Mediatriissa asiakkaan lääkehoitolehdelle. Muutoksen kirjannut hoitaja kirjaa määräyksen tehneen lääkärin nimen sekä tiedon siitä missä muutos on tehty.

Asiakkaalta tulee aina kysyä, kenelle saa antaa tietoja hänen terveydentilastaan sekä hoidostaan. Tieto kirjataan asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

11. Seuranta ja palautejärjestelmät

Lääkehoidon käytännön toteuttamista seurataan kolmen kuukauden välein Mediatri-potilastietojärjestelmästä saatavilla poikkeamaraporteilla. Lääkehoidossa tapahtuneet läheltä piti -tilanteet kirjataan tarkoitusta varten laaditulle lomakkeelle. Poikkeamat ja läheltä piti -tilanteet käsitellään laatujohtajajärjestelmän mukaisesti yhdessä ylilääkärin kanssa. Tavoitteena on oppia ja ehkäistä vastaavat tapahtumat. Poikkeamien ja läheltä piti -tilanteiden raportointi on tarkoitettu parantamaan asiakasturvallisuutta toimintaprosesseja kehittämällä.

Lääkehoitoa toteuttava henkilöstö	Perustutkintoon johtavan koulutuksen antamat valmiudet	Osaamisen varmistaminen, lisäkoulutus	Vastuu/luvan myöntäminen
Lääkehoitoon koulutettu laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilöstö (sairaanhoitaja/terveydenhoitaja)	- lääkkeiden käyttökuntoon saattaminen ja jakaminen asiakas-kohtaisiksi annoksiksi - luonnollista tietä annettava lääkehoito - injektiot ihon sisäisesti, ihon alle ja lihakseen - rokotteet - suonen sisäinen neste- ja lääkehoito	- suonensisäinen neste- ja lääkehoito - rokotteet	Lupa: toimintayksikön terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri tai hänen määräämänsä lääkäri Näyttö: kokenut laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö
Lääkehoitoon koulutettu nimikesuojattu terveydenhuollon ammattihenkilöstö (lähi-/perus-/apuhoitaja)	- lääkkeiden jakaminen asiakaskohtaisiksi annoksiksi - luonnollista tietä annettava lääkehoito - injektiot ihon alle ja lihakseen	- injektiot ihon alle ja lihakseen (PVK-lääkkeistä oltava erillinen asiakas-kohtainen lupa) - lääkkeettömän, perusliuosta sisältävän jatkoinfuusiopullon tai nestepussin vaihtaminen	Lupa: toimintayksikön terveydenhuollon toiminnasta vastaava lääkäri tai hänen määräämänsä lääkäri Näyttö: laillistettu terveydenhuollon ammattihenkilö
Opiskelijat	- opiskelija on velvollinen esittämään todistuksen suorittamistaan lääkeshoidon opinnoista ja niistä suoriutumisestaan	- koulutuksen järjestäjän ja harjoitus-yksikön sopimus ohjatun harjoittelun ja työssä oppimisen lääkeshoidon sisällöstä	- työnantajan edustaja (esim. lääkeshoidosta vastaava tai esimies) arvioi opiskelijan lääkeshoidon osaamisen ja siihen osallistumisen

LUPATODISTUS

lähi- ja perushoitajat

Nimi	
Syntymäaika	
Ammattitutkinto	
Tehtävänimike	
Lupa ajalle	

Työntekijälle/viranhaltijalle myönnetään lupa

- 1) Tilata lääkkeitä []
- 2) Jakaa lääkkeitä lääketarjottimelle ja dosettiin []
- 3) Antaa lääkkeitä luonnollista tietä []
- 4) Antaa lääkkeitä ihon alle ja/tai lihakseen []

Ennen luvan myöntämistä työntekijältä/viranhaltijalta edellytetään, että hänellä on riittävä teoreettinen koulutus lääkeaineopista ja lääkelaskut suoritettu hyväksyttävästi. Hänen tulee olla myös perehtynyt lääkkeen jakamiseen ja yksikössä tapahtuvaan lääkehoitoon sekä olla antanut tarvittavat lääkehoitosuunnitelman mukaiset näytöt.

Ennen itsenäisen työskentelyn aloittamista työntekijän/viranhaltijan edellytetään toteuttavan lääkehoidon kokoneemman työntekijän opastuksella.

Työntekijän/viranhaltijan edellytetään, että hän toimii lääkärin ohjeiden, lääkehoidosta annettujen ohjeiden, hygieniaohjeiden ja ammattietiikkansa mukaisesti.

Näytön vastaanottajan (sh) allekirjoitus_____

Päiväys	Luvan antajan(lääkäri)allekirjoitus	
---------	-------------------------------------	--

LÄHTEET

Inkinen Ritva, Volmanen Petri: Turvallinen lääkehoito. Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa 14/2015. Toim. Suvi Haikonen. THL

Turvallinen lääkehoito. Valtakunnallinen opas lääkehoidon toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

STM oppaita 2005:32